

Józef St a l a, *Tradycja katechezy rodzinnej w diecezji tarnowskiej*, Tarnów 1999, ss. 220.

W ostatnich latach kończącego się drugiego tysiąclecia chrześcijaństwa, w obliczu różnorodnych przemian systemowych – w tym systemu edukacji – w naszym kraju, które w sposób szczególny znajdują swoje odniesienia do rodziny i jej roli w niezwykle skomplikowanym i złożonym procesie, jakim jest wychowanie młodego pokolenia, trwają gorączkowe poszukiwania skutecznych metod wychowawczych; można bowiem zauważyć pogłębiający się kryzys duchowy wśród dzieci i młodzieży.

W sytuacji, kiedy przez dziesiątki lat z premedytacją dewastowano to podstawowe, istotne środowisko wychowawcze, jakim od zawsze była i jest rodzina, kiedy lekceważono i deprecjonowano wielowiekowe dziedzictwo oddziaływań rodzinnych w procesie wychowania człowieka i kształtowania jego świadomości narodowej, kulturowej i religijnej, kiedy także i dzisiaj pojawiają się głosy i pomysły z „tamtej rzeczywistości”, aby rodzina wyrzekła się swoich oddziaływań na wychowanie dzieci ks. dr Józef Stala zaprasza czytelników, aby wraz z nim podjęli twórczy wysiłek i śledząc jego rozważania dotyczące znaczenia katechezy rodzinnej i jej tradycji w diecezji tarnowskiej, odkryli na nowo tę prawdę, że tak jak w historii tak i obecnie, wobec kryzysu autorytetów, zamieszania i utraty tożsamości, zagubienia i bezsensu życia wśród ludzi młodych, oddziaływanie rodziny wydaje się nie tylko czymś naturalnym, ale praktycznie koniecznym i jedynym gwarantującym sukces, także „szkoły przyszłości” proponowanej i realizowanej przez reformę systemu edukacji w naszej ojczyźnie.

W obliczu tak niezwykle wyzwań dotyczących formacji charakteru i osobowości młodego pokolenia, a w konsekwencji bytu naszego narodu i Kościoła, których młodzi są przyszłością, wciąż istnieje zapotrzebowanie na opracowania podejmujące w sposób naukowy i specjalistyczny, ale równocześnie przekazujące w formie zrozumiałej i przystępnej dla każdego czytelnika, podstawowe zagadnienia, dotyczące tradycji oraz teraźniejszości oddziaływań wychowawczych i katechetycznych rodziny, specyficznych dla konkretnych Kościołów lokalnych – w naszym przypadku dla Kościoła tarnowskiego.

Dlatego z wielką radością należy przyjąć opracowaną przez ks. dra Józefa Stalę książkę zatytułowaną *Tradycja katechezy rodzinnej w diecezji tarnowskiej*, która wychodzi naprzeciw wspomnianym wyżej oczekiwaniom i problemom.

Już tytuł opracowania jest niewątpliwie frapujący i zachęcający do lektury. Autor książki, który specjalizuje się zarówno w teorii, jak i w praktyce katechetycznej zdaje się zapraszać czytelnika, aby wraz z nim odbył wędrówkę w przestrzeni i czasie, podczas której Autor-Przewodnik ukazuje zarówno bogaty kontekst miejsca i historii, przywołuje – chroniąc od zapomnienia – cenne i owocne doświadczenia diecezjalne dotyczące katechezy rodzinnej z przeszłości; a w myśl zasady *historia magistra vitae est* inspiruje uważnego czytelnika do poszukiwania – w oparciu o doświadczenia historyczne – form dostosowanych do nowych uwarunkowań i potrzeb katechetycznych.

Książka obejmuje trzy rozdziały. Rozdział pierwszy dotyczy tradycji katechezy rodzinnej w diecezji tarnowskiej przed Soborem Watykańskim II. Przedstawiając uwarunkowania społeczno-kulturowe dziejów diecezji tarnowskiej, Autor na ich tle ukazuje różne przejawy katechezy rodzinnej takie jak np. ruch sidziński, czy nowy model katechezy ks. Walentego Gadowskiego. Rozważania ukazane w tym rozdziale przedstawiają również twórcze, nowatorskie i dalekowzroczne działania w dziedzinie katechizacji rodzinnej, jakie w obliczu nowej, wrogiej Kościołowi sytuacji społeczno-politycznej po II wojnie światowej, podjął ówczesny biskup tarnowski Jan Stepa.

Jak nauka Kościoła na temat katechezy była przyjmowana i realizowana w Kościele tarnowskim, przedstawia Autor w rozdziale drugim tego opracowania. Owocem recepcji tej nauki, w sytuacji nowych zagrożeń i kryzysu rodziny, w diecezji tarnowskiej były podjęte konkretne działania: wznowiły i ożywiły swoją działalność ruchy rodzinne, z mocą kształtowana była odpowiedzialna świadomość, iż rodzina to wspólnota nie tylko wierząca, ale i modląca się i katechizująca.

O ile katecheza rodzinna przez dziesiątki lat, zachowując ciągłość oddziaływań wychowawczych rodziców, była prowadzona w Kościele tarnowskim, to można zauważyć jej ustawiczny rozwój. Impuls do rozwoju form realizacji katechezy rodzinnej dał Sobór Watykański II. W jaki sposób rodzina, współdziałając z innymi instytucjami odpowiedzialnymi za wychowanie (np. parafia, szkoła), realizuje swoje posoborowe posłannictwo katechetyczne, zostało przedstawione w rozdziale trzecim tej książki.

Szczególnie cennym przesłaniem tej książki jest ukazanie w sposób komunikatywny, jak w historii i obecnie, wielki, wspólny wysiłek biskupów, kapłanów, rodziców i innych osób uczestniczących w procesie wychowania religijnego, podejmowany niekiedy w bardzo trudnych warunkach – kiedyś wobec otwartej walki z Kościołem, a dzisiaj w obliczu lansowanej sekularyzacji, liberalizacji, bezideowości, może być przykładem i motywem dla wszystkich zaangażowanych w dzieło ewangelizacji, do podejmowania wytrwałych i gorliwych działań, aby te najlepsze i chlubne tradycje katechezy rodzinnej były kontynuowane i rozwijane także w trzecim tysiącleciu, według sprawdzonych, tradycyjnych, ale i dzisiaj skutecznych wzorów.

Sięgnijmy po tę książkę, kiedy może czasem, nie dostrzegając oczekiwanych efektów wychowawczych i katechetycznych w kształtowaniu młodej osobowości, ulegamy zniechęceniu, i rodzą się obawy, że nasze wysiłki idą na marne. W takim stanie ducha, balsamem na nasze skołatane umysły i serca może być właśnie to opracowanie, które optymistycznie ukazuje nie tylko tę prawdę, że wszystko co złe w tym względzie to już było, co więcej minęło i zostało pokonane przez to co nowe, lepsze, zakorzenione w życiu wierzącej, modlącej się, żyjącej życiem sakramentalnym i katechizującej rodzinie.

Ks. Henryk Kościsz

